Vogelwerkgroep Zutphen en omgeving

jaarboek 2015

Colofon

Jaarboek 2015 is een uitgave van Vogelwerkgroep Zutphen en omgeving.

vwgzutphen@gmail.com
www.vwg-zutphen.nl

samenstelling: het bestuur en de diverse werkgroepen
druk: Uitgeverij en Ontwerpbureau Diepenmaat, Dieren
opmaak en lay-out: Eveline Vinke, Terwolde

Inhoudsopgave

voorwoord 1

1 bestuursverslag 2015 2
2 verslag jubileumactiviteiten 4
3 inzending Frank Schrey eerste prijs vogelwedstrijd 6
4 verslag uilenwerkgroep Zutphen 'de Oelenwappers' 8
5 verslag MUS 12
6 verslag VRS Klarenbeek 14
7 weidevogelverslag 18
8 verslag excursiescommissie 24
9 ganzen en zwanen: rechtzaken 26

colofon 28

Voorwoord

Het jaar 2015 is voor de Vogelwerkgroep Zutphen e.o. een uitstekend jubileum jaar geweest.

Het doel van de Vogelwerkgroep om vogels nog dichter bij de mensen te brengen is zeker geslaagd. De jubileumcommissie is veel dank verschuldigd aan de vele leden die zich enorm hebben ingezet. Meer over de activiteiten van het jubileumjaar verderop in dit jaarboek.

In 2015 is het boek De broedvogels van Hackfort en 't Suideras uitgebracht. Een aantal van onze leden hebben samen met leden van de Vogelwerkgroep Noord-West Achterhoek dit gebied geïnventariseerd.

De uilenwerkgroep De Oelenwappers was dit jaar ook weer heel actief. Over hun activiteiten is in dit jaarboek ook een verslag opgenomen.

De resultaten van de januaritelling van 2015 en het grote nieuws van 'ons' eerste slechtvalkenjong staan al beschreven in het jubileumboek. Leden die dit boek nog niet hebben ontvangen kunnen contact opnemen met ondergetekende. Het jubileumboek is ook in te zien op onze website.

Aan dit jaarboek hebben weer diverse vogelaars hun inbreng gegeven. Het is van belang dat de gegevens of wetenswaardigheden worden opgeschreven om ze te delen met anderen.
De samenstelling is gedaan door Remke van Rijswijk. De lay-out door Eveline Vinke.

Namens het bestuur van de VWG Zutphen e.o.
Hans Grotenhuis (waarnemend voorzitter)
jg.grotenhuis@kpnmail.nl

1 bestuursverslag 2015 vogelwerkgroep zutphen en omstreken

Bestuur 2015

In het jubileumjaar kregen we na lange tijd een nieuwe **voorzitter**: Steven de Bie.
Steven de Bie behoorde bij de oprichters en was penningmeester van 2005 tot 2010. Helaas dwongt ziekte hem al snel tot kalm aan doen. Hans Grotenhuis is zolang weer waarnemend voorzitter.
Penningmeester: Frans Parmentier
Secretaris: Remke van Rijswijk.
Algemene bestuursleden: Hans Grotenhuis (tevens waarnemend voorzitter sinds 2012), Michel Klemann, Joost Meilof. Carin Barendregt is in 2015 toegetreden tot het bestuur.

Leden

Eind 2015 telde de VWG iets meer dan 100 leden.

Contact met leden

De VWG onderhoudt contact met haar leden door middel van:

- twee bijeenkomsten per jaar,
- een nieuwsbrief (sinds 2015 digitaal, 2 tot 4x per jaar)
- de website,
- yahoo-groep,
- facebook (sinds 2013)
- en natuurlijk het jaarboek.

Activiteiten

Onderzoek

Leden van de VWG deden dit jaar weer mee aan diverse tellingen: de laatste loodjes van de Atlastelling, MUS (Meetnet Urbane Soorten), winter- en watervogeltellingen.
Er is ook aandacht voor specifieke soorten: Roek, Knobbelzwaan, Huiszwaluwen, Oeverzwaluw, Gierzwaluw.

Trektellen gebeurt op trektelpost Warnsveld aan het Groene Kanaal, de gegevens komen op trektellen.nl. We doen mee met de jaarlijkse Euro Birdwatch begin oktober.
De Uilenwerkgroep de Oelenwappers houdt zich ook bezig met nestkastonderzoek.
Sinds 2013 is er een ringstation in ons werkgebied: Ringstation Klarenbeek.

Beschermen

Beschermen en creeëren van broedplaatsen gebeurt op diverse manieren voor uiteenlopende vogelsoorten:

- nestkast slechtvalk op de toren van de Walburgkerk (2005 geplaatst, 2006 geopend; eerste broedgeval in 2015, 1 jong; broedpoging 2016 mislukt, er waren wel 3 eieren maar die kwamen niet uit)
- weidevogelbescherming (Tichelbeeksewaarden, Frans Parmentier; IJsbaan, Fons Roording)
- onderhoud oeverzwaluwwand (sinds 2006)
- Uilenwerkgroep de Oelenwappers

Beleidsbeïnvloeding

Ook in 2015 heeft de VWG overlegd met de gemeente. Met de betreffende wethouder en met de stadsecologe Hella van Helsdingen werd in 2015 gesproken over:

- jubileumjaar VWG:
- de film Vogels van Zutphen,
- het wandelboekje,
- publiekswandelingen
- Tichelbeekse waarden: weidevogelbeheer, viswedstrijden, recreatieve ontwikkeling van het gebied
- Visie Buitengebied Zutphen
- groenbeleid
- ruimte voor de Roek
- broedende ganzen in de stad
- jacht op De Mars
- tijdelijke natuur op braakliggende terreinen

Daarnaast houden Steven de Bie en Hans Grotenhuis zich bezig met het ganzenbeleid van de provincie.

Educatie

Ook in 2015 verzorgde Adri Mulder de vogelcursussen, geholpen door bestuursleden en een cursusteam bestaande uit leden die eerder een cursus gedaan hebben. Er was in het voorjaar een beginnerscursus met 17 deelnemers en in het najaar een vervolgcursus met 15 deelnemers.

Samen vogels kijken

De leden van de excursiecommissie: Adri Mulder, Remke van Rijswijk, Ans Houweling, Eveline Vinke organiseerden in 2015 weer maandelijks een excursie, en een midweek vogels kijken op Texel.

Bedankt

Het bestuur bedankt alle leden en andere betrokkenen voor hun inzet voor de Vogelwerkgroep en vooral voor de vogels in Zutphen en omgeving.

2 verslag jubileumactiviteiten

10 jarig bestaan

In 2015 bestonden wij tien jaar. Dat hebben we gevierd met tal van activiteiten. We gaven het boekje Vogelwandelingen in en rond Zutphen uit. Een prachtig boekje met bijdragen in beeld en geschrift van vele leden van de werkgroep. We beschrijven erin welke vogels je ziet als je in en rond Zutphen gaat wandelen. Het werd een doorslaand succes. De plaatselijke boekhandels konden het niet aanslepen. Regelmatig zie je nu mensen met ons boekje door de bossen lopen. Maar ook als je er niet mee wandelt geeft het boekje een goed overzicht van de vogelbevolking om ons heen. Het eerste exemplaar hebben we in juni aangeboden aan wethouder Coby Pennings.

We hielden toen een manifestatie op de Goedgeboerdmarkt in Zutphen om ons aan de buitenwereld te presenteren. We stonden er met verschillende kramen en trokken veel bekijks. Het mooie weer droeg bij aan het succes van deze dag. De wethouder was erg blij met het boekje en zei trots te zijn op een club vrijwilligers in haar stad, die dit voor elkaar hadden gekregen.
Op de markt draaiden we ook de trailer van onze film. Johan Blanksma maakte voor ons een film over vogels in en rond Zutphen. Belicht zijn de vogels en het landschap van de uiterwaarden van de IJssel, de agrarische gebieden rond Zutphen, de oude land-goederen en de natuurgebieden en de stad Zutphen.
De film vertoonden we voor het eerst op de jubileumavond in het najaar. Ook de film was een groot succes. Belicht zijn de vogels en het landschap van de uiterwaarden van de IJssel, de agrarische gebieden rond Zutphen, de oude landgoederen en de natuurgebieden en de stad Zutphen.
De film is na die eerste keer nog diverse malen vertoond in het filmhuis Luxor in Zutphen. En telkens voor een uitverkochte zaal.
Het 2e deel van de avonden werd gezamenlijk met het IVN Zutphen-

Warnsveld gebracht, waarbij Wim Mulder van het IVN over het landschap van en rond Zutphen en haar ontstaan vertelde.
Veel enthousiaste reacties, bijvoorbeeld over het ringen van de wespendieven of over de redding van een scholeksterjong, dat niet meer terugkon naar zijn geboortedak. En veel enthousiasme over de prachtige beelden.

Naast onze gewone excursies zijn er speciale jubileumexcursies georganiseerd. Rob van Swieten leidde in totaal zeven excursies, die open stonden voor leden en niet-leden.
De deelnemers zagen veel vogels, hele gewone en hele bijzondere. Over alle vogels had Rob wel een enthousiast verhaal.

Een andere activiteit was de jubileumvogelwedstrijd. Op de jubileumavond in het najaar stelden we de inzendingen hiervoor tentoon. De jury ontving foto's, verhalen en zelfs een heuse vogelaarskalender. Stuk voor stuk fantastische inzendingen. We reikten de eerste prijs uit aan de onbetwiste winnaar Frank Schreij met zijn verhaal over de belevenissen van een jonge ijsvogel.
Hij droeg het onder veel enthousiasme voor.
De inzending van Frank staat op pagina 6.

Op de jubileumavond kregen alle leden ook het jubileumjaarboek uitgereikt, een speciale dikke uitgave in kleur.
Een andere uitgave – een boekje over tien jaar weidevogelbescherming – is nog in de maak. Dat heeft u nog van ons tegoed.
Zo ebt het jubileum nog een beetje na. We hadden een fantastisch jubileumjaar met veel activiteiten.
We hebben genoten! Dus op naar het volgende lustrum.

door Joost Meilof

3 inzending Frank Schreij eerste prijs vogelwedstrijd

Alcedo Atthis

Die ochtend was hij laat zijn nest uitgekomen. De avondmaaltijd was gisteren overvloedig geweest. Vader en moeder hadden voor een flinke vismaaltijd gezorgd voor hem en zijn zeven broers en zusters. Het was zijn laatste week thuis; over een paar dagen zou hij definitief vertrekken. Volgend jaar een eigen huis, een gezin, en dan sterven.

's Avonds laat had hij nog over hen heen gebraakt, ze hadden niet gereageerd. Nu sliepen ze nog. Van zijn kamer kroop hij door de gang, naar het licht, de wereld in.
Buiten even rusten en rondkijken. Vader had hem gewaarschuwd voor een tweebenig wezen dat hen al dagen bespiedde. Het leek hem overdreven, maar toch.

Niemand te zien.
Na een paar keer kopje-onder schudde hij zich droog. Lekker, die ochtendzon.

Hij wist dat hij vandaag nog moest vliegen naar die andere tweebener, bij de derde brug, zodat hij geteld kon worden.

Hij was net onder de eerste brug door toen hij in de verte een nog onbekende tweebener zag. Stunttijd! Vaart maken! Toch maar even hard roepen, anders zou hij te laat opgemerkt worden. Hun ogen waren zo slecht…

Zoals een F-16 onder de Golden Gate, als een streep, net boven het wateroppervlak, voorbijgaat en eerder wordt gehoord dan gezien, zo vloog hij onder brug twee door.

Hij ging ervan uit dat zijn blauwe rug opgevallen was in dit licht.
Toch, voor de zekerheid, nog een stijgende, zich verbredende spiraalvlucht maken, zodat zijn oranje buik ook even kon blinken. Dan recht omlaag en wat rusten in het riet.
En ja, hij was gezien, hij was niet onopgemerkt gebleven

Ofwel:
Waarneming.nl:
Alcedo Atthis, ijsvogel,
30-10-2014, 09.24 uur,
vliegend van West naar Oost,
onder de Berkelbrug, Kerkenpad, Warnsveld.

door Frank Schreij

In memoriam

Vlak na onze jubileumavond in oktober ontvingen wij het bericht dat Frank ernstig ziek was en niet meer beter zou worden. Wij schrokken hier erg van.

Frank was bij veel van onze activiteiten betrokken op zijn eigen, geïnteresseerde en bescheiden wijze.
Hij was een scherp waarnemer wat wel blijkt uit zijn prijswinnende inzending.

Toen zijn ziekte eenmaal zijn mogelijkheden tot vogels kijken ging beperken, volgde Frank de vogelwerkgroep via emailwisseling en onze facebookpagina.
In april van dit jaar (2016) hoorden we van zijn overlijden.

We hebben aan Frank een mooi mens en een fijne vogelvriend verloren.

4 verslag Uilenwerkgroep Zutphen 'de Oelenwappers' 2015

Bijzonder jaar

2015 is een heel bijzonder jaar geworden voor de uilenwerkgroep. Naast het reguliere werk hebben we voor andere vogelsoorten – boerenzwaluw, huiszwaluw en huismus – beschermende maatregelen genomen in de vorm van het bieden van nestgelegenheid. Bovendien hebben we op de Voorsterklei twee vleermuiskasten opgehangen. Zonder de kennis en medewerking van Wim Nijenhuis zou dat alles niet mogelijk zijn geweest.
In de jaaroverzichten zijn de broedresultaten eenvoudig af te lezen.

Soms zijn driedelige ladders nodig om een nestkast van een steenuil te controleren

Steenuilen

De eileg van de steenuiltjes in ons verzorgingsgebied was enorm. Een totale eileg van 142 eitjes was aanleiding tot hoerastemming. Maar in de natuur verliep het anders. Er was een uitzonderlijke groot verschil tussen het aantal gelegde eitjes en het aantal uitgevlogen jongen. Waarschijnlijk had dat als oorzaak dat er in de broedperiode te weinig voedsel was, waardoor ook volledige broedsels verloren gingen. Deze malheur bestond niet alleen in onze gebieden.

Het aantal uitgevlogen jongen was gelukkig wel iets hoger dan afgelopen jaar. Geweldig is dat de nieuwe steenmarterbeveiligde nestkasten goed werken. In 2014 waren er 4 predaties, in 2015 slechts één, door een wezel. Tegen die diertjes kunnen we moeilijk een beveiliging aanbrengen.

Steenuilen ringen bij oma en opa op het erf is een waar feest. Steenuilen laten die handelingen gelaten toe

Kerkuilen

Voor de kerkuilen was het broedseizoen 2015 heel slecht. In het gehele gebied waren maar twee broedsels. Uit het hele land kwamen dezelfde berichten over de kerkuil. Ondanks dat we nog enige nestkasten bijgeplaatst hebben, waren er minder broedsels. Wel kregen we van een erfbewoner in Cortenoever te horen, dat er achter de dakplaten van de boerderij een kerkuilbroedsel is geweest met drie jongen. Wij hebben dat zelf niet kunnen vaststellen. We vonden wel veel broedende holenduiven in de nestkasten, die waren wel tevreden!

Leeftijdsbepaling van een jonge kerkuil door middel van het meten van de vleugellengte

Torenvalken

Een fantastisch jaar voor de torenvalken, vorig jaar waren we heel blij met 5 broedsels met 16 uitgevlogen jongen, dit jaar waren er 15 broedsels met 34 uitgevlogen jongen.
Met deze resultaten zijn we natuurlijk enorm tevreden. Er waren wel meer nestkasten dan vorig jaar. In 2014 waren er 21, in 2015 hadden we 34 nestkasten. Gemiddeld hadden we dus toch een stijging naar precies 1 uitgevlogen jong per nestkast.

Een jonge torenvalk op de uitkijk, wachtend op een ouder met prooi ∧

Verbaasde blik van een jonge bosuil ∨

Bosuilen

In geen van de bosuilnestkasten is een broedsel geweest. Wel zijn er krakers waargenomen: in een kast hadden holenduiven hun intrek genomen, in een andere kast kauwtjes. Wel, als er toch leegstand is, kun je daar moeilijk bezwaar tegen maken. Het beeld was dus identiek aan dat van vorig jaar.

Ontwikkelingen

In Cortenoever en Voorsterklei zijn een groot aantal broedlocaties verdwenen, niet alleen voor uilen maar ook voor boerenzwaluw en huiszwaluw. De Oelenwappers hebben zich dat aangetrokken, hebben plannen voor bescherming van deze soorten gemaakt en die ook verwezenlijkt. We hebben drie zwaluwentillen voor huis-en boerenzwaluw laten maken en er daarvan nu twee geplaatst. De derde wordt begin 2016 geplaatst. Nu maar hopen dat de zwaluwen ze zullen gaan gebruiken.

Op de Wilpse Klei zullen we een aantal steen- en kerkuilkasten gaan verzorgen. Alle steenuilkasten hebben we al vervangen door nieuwe martervrije kasten.
Dank aan de sponsoren, die dit mogelijk hebben gemaakt.

Onder het wakend oog van Jannes, Co en Fons monteert Wim de prefab nesten aan de til.

Bijzondere activiteiten in 2015

Op 12 september heeft de UWG een stand verzorgd op de open dag van Waterschap Vallei-Veluwe in het kader van Ruimte voor de Rivier. Een leuke dag, waar we weer aardige contacten hebben opgedaan.
Op 15 september is er voor de jubilerende Vogelwerkgroep Zutphen een avond georganiseerd. Tijdens die avond werd een prachtige, informatieve voordracht gegeven over steenuilen door Ronald van Harxen, voorzitter van Stone, Steenuilenoverleg Nederland. Deze avond werd georganiseerd en aangeboden door de Uilenwerkgroep de Oelenwappers ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan aan de Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

Dank aan de dame en heren van de Uilenwerkgroep voor hun inspanningen!

Goen Jansen

5 verslag MUS 2015 meetnet urbane soorten

MUS Zutphen 2015

Het nationale stadsvogelmeetnet MUS is in 2007 opgezet door Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland om de aantalsontwikkeling en verspreiding van broedvogels in bebouwde gebieden goed in beeld te brengen: stad, dorp, industrie, sportvelden, parken etc.
Vanaf 2014 maakt MUS deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring en wordt het gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken. De resultaten vormen ook een indicator voor de milieu-kwaliteit van onze directe woonomgeving.
Vanaf 2012 wordt de stad Zutphen in z'n geheel geteld. 2015 is dus het 4e jaar op rij en dan wordt het interessant om grafiekjes te maken. Zijn er al voorzichtige conclusies te trekken?

Korte uitleg over MUS:
Zutphen is opgedeeld in 7 postcodegebieden, 7201 t/m 7207.
In drie telrondes (twee ochtendrondes en een avondronde) wordt op minimaal 8, maximaal 12 vaste punten geteld, 5 minuten precies.
Ochtendronde 1: periode 1-30 april en ochtendronde 2: periode 15 mei-15 juni. (telpunten in omgekeerde volgorde tellen). De avondronde: periode 15 juni-15 juli.
De ochtendrondes starten een half uur voor tot max twee uur na zonsopkomst en de avondronde tussen 19.00 uur en zonsondergang. Zo'n telling duurt ongeveer 2 uur.

Deze telling is uitermate geschikt voor de beginnende teller/vogelaar: je telt de gebied-gebonden vogels. Geslacht, stadium e.d. doen er bij deze telling niet toe.
En je kunt wel flink oefenen in vogelgeluiden, want veel doe je op je gehoor. Zeker als je vergezeld wordt door een meer ervaren teller, is het een leerzame onderneming!

In 2015 is postcodegebied 7206 niet geteld, dus de ganzen die in vorige jaren daar in grote aantallen zijn gezien missen we nu. We streven er natuurlijk naar in 2016 Zutphen weer in z'n geheel te tellen!

De resultaten:
Er zijn 68 soorten geteld, dit is gelijk aan 2012. In 2013 werden 71 soorten geteld, in 2014 70 soorten. Koploper is 7202, de Mars: 46 soorten. Hekkensluiter is 7205, de Hoven: 29 soorten.
Allerlei factoren spelen hierin een rol: veel bebouwing of niet, aanwezigheid water, begroeiing, maar ook temperatuur. Tel je begin april, dan kan de kou behoorlijk parten spelen. Tot slot speelt natuurlijk de ervarenheid van de teller ook een rol!
Alle vogels tellen mee, maar er zijn natuurlijk uitschieters naar boven en naar beneden. Zo hebben de tellers in de Mars, 7202, tijdens de avondronde, hoogstwaarschijnlijk een mooi spreeuwenwolkje (bijna 400) gezien. En dat in het Jaar van de Spreeuw 2015. Zij hebben ook twee keer de nachtegaal horen zingen en misschien zelfs gezien tijdens hun ochtendtellingen.

Er zijn geen oeverzwaluwen geteld in 2015, veel minder boerenzwaluwen, maar gelukkig weer meer huiszwaluwen dan vorig jaar. Te vinden in de binnenstad en de Hoven. De gierzwaluw is 331 keer geteld, bijna twee keer zoveel als voorgaande jaren, vooral ook in de binnenstad.
Het was een topjaar voor de kauw, met 625 waarnemingen flink meer dan voorgaande jaren. Overal te vinden, alleen in de Leesten is deze soort nauwelijks gezien. De roek handhaaft zich redelijk , maar haalt niet topjaar 2013.
Ik ben zelf niet woonachtig in de stad Zutphen, weet onvoldoende af van mogelijk sterk beïnvloedende factoren, zoals bouwprojecten e.d, dus ik waag me verder niet aan conclusies. Maar als ik 's ochtends wegfiets van huis om 04.15 uur is het nog donker en stil. Tussen Epse en Gorssel begint de roodborst te zingen, gevolgd door merel en zanglijster. Daarna barst het vogelorkest los. Op weg naar de Hoven hoor ik de bosrietzanger tekeergaan en in de twee uur daarna wordt Zutphen wakker. Elk jaar weer een bijzondere ervaring!

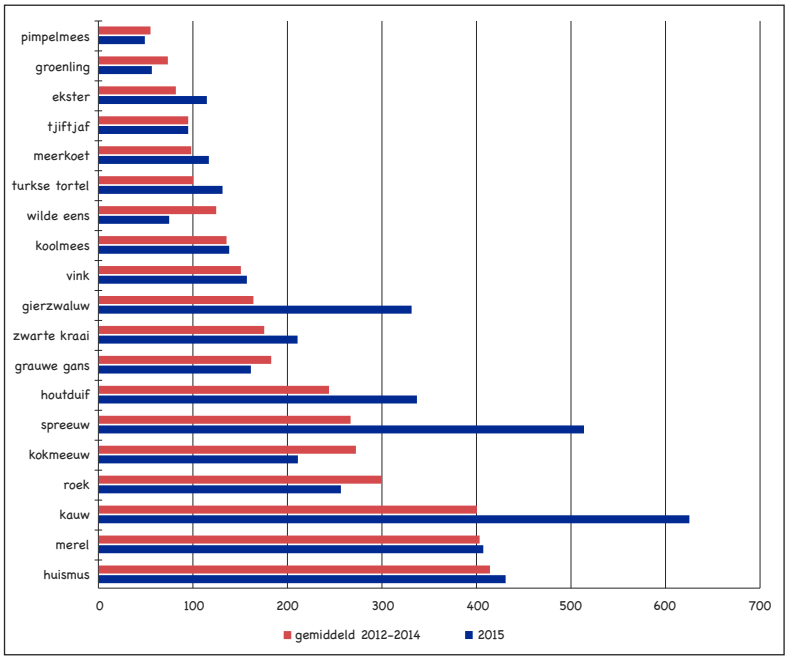

Bovenstaande figuur toont de top 20 totalen van de drie tellingen in zes postcodegebieden. Meer wetenswaardigheden zijn te vinden op de site van Sovon, daar wordt de balans opgemaakt van 9 jaar MUS. Landelijke trends worden geduid en sommige zijn terug te vinden in Zutphen bv. afname stadsduif, geen enkele waarneming in Zutphen in 2015.

Met dank aan alle MUS-tellers en medetellers van Zutphen e.o.,
Greetje Panneman, maart 2016

6 verslag VRS Klarenbeek vogelringstation

Jaarverslag 2014

Inleiding

Dit verslag rapporteert over de vangsten op het vogelringstation Klarenbeek in 2014, het resultaat van veel uren ringen. Dit is het 3e jaarverslag, sinds de start van het vogelringstation in 2012.
Het doel van het vogelringstation (VRS) Klarenbeek is het op verantwoorde wijze vangen en ringen van vogels ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek door het Vogeltrekstation (VT) (https://www.vogeltrekstation.nl) en voor het genereren van kennis voor de bescherming van vogels in het algemeen. Daarnaast ondersteunt VRS Klarenbeek de opleiding van aspirant-ringers in de regio Deventer-Zutphen. Tenslotte wordt een bijdrage geleverd aan het informeren van geïnteresseerden (w.o. leden van vogelwerkgroepen) over de activiteiten.
Was het jaar 2013 nog een aanloopjaar, in 2014 werd voor het eerst meegedaan aan één van de standaard ringprogramma's van het Vogeltrekstation, namelijk het Constant Effort Site programma (CES).

Vanglocatie

De opstelling van 143 meter mistnetten, zoals opgezet in 2012, is ook in 2014 weer gebruikt:

- 4 netten in en rond de droge houtsingel: 3x 12m en 1x 9m net
- 2 netten in een moerassig terrein achter de vogelplas: 1x 18m en 1x 15m
- 2 netten een wat droger bosje: 2x 12m
- 3 netten nabij het woonhuis, in de boomgaard en moestuin: 1x 15 m en 2x 12 m

Elk van deze vier plekken is anders: droger of juist natter, vlak bij huis of verder weg. Er zijn bosjes, waterpartijen en singels in de buurt waardoor de ringplaats qua begroeiing niet op zichzelf staat.
De plas bevat altijd water, zelfs in de droogste zomers, en trekt daardoor vogels aan. Snoeien en kappen is ook dit jaar weer nodig gebleken om de struiken niet te dicht te laten worden.
Daarnaast is regelmatig het steltlopernet aan de rand van de vogelplas opgezet, met de bedoeling om grotere vogels die bij de plas komen te vangen.
De gehele opstelling van netten is grotendeels uit het zicht van de weg, afgeschermd door beplanting of gewoon te ver weg om te kunnen zien.

Vangmiddelen

Bij het vangen voor de CES zijn de netten 5 en 6 (opgesteld in het moerasbos) niet gebruikt, omdat deze netten, vanwege het regelmatig hoge water, niet altijd kunnen worden geopend. Die onvoorspelbaarheid maakt ze ongeschikt voor opname in het CES programma.
Het terrein waar we ringen is geschikt om ook andere vangtechnieken dan alleen maar mistnetten toe te passen. In 2014 zijn naast de mistnetten ook een inloopkooi (zogenaamde Ottenby kooi) en een steltlopernet gebruikt, zij het met wisselend resultaat.
Ook is er regelmatig geluid gebruikt als 'lokmiddel' om de aantallen gevangen vogels te vergroten. Met een speciaal gebouwde, draagbare geluidinstallatie kan bij een te kiezen net het geluid van een bepaalde soort worden afgespeeld. Dat blijkt steeds goed te werken. Geluid wordt alleen gebruikt als er assistentie aanwezig is om te helpen bij het uit de netten halen van gevangen vogels. Tijdens het vangen voor de CES wordt geen geluid gebruikt, waarmee we voldoen aan de randvoorwaarden van het onderzoek.

Bezetting

De volgende personen hebben het ringwerk in 2014 uitgevoerd:

- Steven de Bie, ringer
- Wessel Slob, aspirant-ringer
- Gerrie Nijenhuis, helper

Enkele keren zijn ook andere personen (met name aspirant-ringers) komen helpen.

Resultaten

In tabel 1 staan de aantallen met mistnetten gevangen vogels in 2014 vermeld. De huismus is het meest gevangen, gevolgd door merel, koolmees en tjiftjaf.

Elke vogel is geringd, gemeten en gewogen, en gecontroleerd op vet en ruistadium. Tevens is van iedere vogel is de leeftijd en het geslacht bepaald (waar mogelijk). De gegevens zijn ingevoerd in de landelijke database GRIEL van het Vogeltrekstation.
Het totale aantal gevangen vogels in 2014 is 612. Dit is een mooi resultaat, en slechts enkele vogels minder dan de 618 vogels van 2013, zie tabel 2. De vanginspanning was echter wel iets groter dan in 2013: enkele vangdagen meer onder een gelijkblijvend aantal vanguren per vangdag.
Buiten het vangen met mistnetten om zijn 5 jonge kerkuilen geringd.

soort	aantal	soort	aantal
holenduif	1	tjiftja	66
ijsvogel	6	fitis	4
grote bonte specht	1	goudhaan	2
boerenzwaluw	6	staartmees	14
winterkoning	15	pimpelmees	42
heggenmus	16	koolmees	67
roodborst	39	zwarte mees	1
merel	74	boomkruiper	2
zanglijster	14	gaai	2
grote lijster	1	huismus	135
witte kwikstaart	4	ringmus	5
bosrietzanger	1	vink	11
kleine karekiet	2	groenling	8
braamsluiper	4	goudvink	3
tuinfluiter	1	putter	3
zwartkop	53	sijs	2
spotvogel	7	totaal	612

Tabel 1: aantallen in 2014 gevangen vogels

	2014	2013	2012
mistnetopstelling			
totaal aantal gevangen vogels (nieuw/terugvangst) met netsopstelling	612	618	508
aantal vangdagen	19	16	13
gemiddeld aantal vogels per vangdag	32,21	38,63	39,08
gemiddeld aantal meters openstaand net	116,5	134,5	117,6
aantal vanguren	108,6	80,4	64,2
gemiddeld aantal vogels per gemiddeld vanguur	5,6	7,7	7,9
totaal aantal soorten gevngen met mistnetten	33	32	30
andere vangtechniek			
totaal aantal gevangen vogels via andere vangtechnieken	5	0	0
totaal aantal soorten gevangen met andere vangtechniek	1	0	0
aantal soorten gevangen			
aantal soorten nieuw voor VRS via mistnetopstelling	5	6	30
aantal soorten niuew voor VRS via andere vangtechnieken	1	0	0
totaal aantal soorten gevangen vanaf 2012	42	36	30

Tabel 2 overzicht van de vangresultaten

Soorten die nieuw zijn voor VRS Klarenbeek in 2014: holenduif, kerkuil, ijsvogel, grote lijster, zwarte mees en sijs. Dat brengt het totaal aantal geringde vogelsoorten op 42.
De gemiddelde aantallen per vangdag gevangen vogels verschillen niet veel per seizoen: met name in de tweede helft van de winter (januari-maart) zijn de aantallen lager. Pieken in de aantallen treden zoals te verwachten op in de zomer (net uitgevlogen jongen) en in de herfst (trek).

In 2012 en 2013 hadden we de indruk dat er verschillen bestaan tussen de ringplekken qua soorten die gevangen worden en wanneer. Die indruk is in 2014 weer bevestigd. In het voorjaar vangen de houtsingel en het bosje beter dan het moeras. Ondanks dat in de houtsingel stevig is gesnoeid en de 'doorvliegbaarheid' is verbeterd, leverde de houtsingel in de zomer niet echt meer vogels op. In het bosje heeft de kap wel een positief effect gehad.
Vooral net 6 bij het moeras vangt goed in de (na)zomer en herfst. Vlak bij huis waren ook in 2013 de vangsten het hele jaar door goed.

Vooruitzicht 2015
In 2015 zal het vangen volgens het CES programma worden gecontinueerd. Daartoe moet wel het snoeiwerk internsief worden voortgezet want de struiken groeien hard en dreigen nu te hoog te worden. Daarnaast zal het vangen met slagnet en inloopkooi van start te gaan. Hopelijk zal dat resulteren in leuke extra vangsten. Ook het steltlopernet zal waar mogelijk worden ingezet. Tenslotte is de aanschaf van een hijsnet met twee 12m netten in voorbereiding.

Dank
Wij bedanken iedereen die in 2014 ons op een of andere manier hebben geholpen.
Alcedo Consultancy bekostigde de aanschaf van diversen materialen.

Steven de Bie, 19 oktober 2016

7 Weidevogelbescherming rond Zutphen en Warnsveld 2015

In het jubileumjaar van de vogelwerkgroep Zutphen en omstreken heeft voor het tiende jaar in het Zutphense deel van de Tichelbeeksewaard en in het buitengebied van Warnsveld en Zutphen-Zuid weidevogelbescherming plaatsgevonden. Wederom zijn op 125 ha nesten opgezocht en beschermd. In dit verslag de resultaten daarvan.

Omvang
In 2015 is de groep met één persoon versterkt tot vijf. We deden, net als de voorgaande jaren, de bescherming op percelen van 20 agrarische bedrijven. In tabel 1 staat de omvang en het aantal bedrijven en vrijwilligers dat sinds 2008 bij de weidevogelbescherming is betrokken.

Op de percelen rond Warnsveld en Zutphen-Zuid (figuur 1) is de bescherming gedaan door de gebroeders Jos en Fons Roording met extra hulp van Gerrie Nijenhuis. Hun werkgebied is in 2015 gelijk gebleven: 47 ha. Het bestaat uit 10 ha grasland (inclusief 2 ha ijsbaan) en 37 ha bouwland (35 ha maïs en 2 ha aardappelen). Het nabij de ijsbaan van Zutphen gelegen voormalige slibdepot (figuur 1) is dit jaar volledig als grasland in gebruik genomen door een van de bedrijven waar we al aan weidevogelbescherming deden. Daardoor is de oppervlakte grasland met 5 ha toegenomen.

In het Zutphense deel van de Tichelbeeksewaard en het gebied bij de Hoveniersweg heeft in 2015 evenmin uitbreiding plaatsgevonden: 79 ha (77 ha grasland, 2 ha maïsland). Het veldwerk op de zuidelijke percelen in de Tichelbeeksewaard is gedaan door Warner Jan de Wilde, terwijl Frans Parmentier de percelen in het middengebied en ten noorden van de spoorbrug en die bij de Hoveniersweg voor zijn rekening nam.

Tabel 1.
De omvang van de weidevogelbescherming rond Zutphen en Warnsveld sinds 2008

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oppervlakte grasland	67	78	87	87	87	82	81	86
Oppervlakte bouwland	72	30	43	38	40	39	39	39
Oppervlakte overig land	0	0	2	0	0	5	5	0
Oppervlakte totaal	139	108	130	125	127	126	125	125
Bedrijven	20	22	28	26	23	21	2	20
Vrijwilligers	5	4	4	5	4	4	4	5

Buitengebied Warnsveld en Zutphen-Zuid

In het buitengebied van Warnsveld en Zutphen-Zuid zijn op 37 ha bouwland en 11 ha grasland de nesten opgezocht en zo nodig beschermd. In bijlage 1 staan de cijfers over de omvang en resultaten van de bescherming sinds 2008 in dit gebied. Het aantal gevonden legsels is per soort grafisch weergegeven in de figuren 2 (kievit) en 3 (scholekster, tureluur en kleine plevier). Net als voorgaande jaren broedden de kieviten en scholeksters voornamelijk op bouwland. Alleen op de ijsbaan en het voormalige slibdepot nestelden ze ook op gras.

De kievit heeft in 2015 een heel matig jaar gehad (figuur 2). Met 31 broedpaar was dit het laagste aantal sinds in 2012 met het schatten van het aantal broedparen is begonnen. Deze broedparen hebben slechts 51 legsels geproduceerd, het kleinste aantal sinds 2008. Daarvan zijn er uiteindelijk 31 uitgekomen. Over de hele periode bezien is dat echter geen slecht resultaat. Tot het jaar 2012 lag het aantal succesvolle legsels altijd lager. Predatie (eieren en/of pullen opgegeten) blijft ook in 2015 de belangrijkste verliesoorzaak. Daarnaast zijn er helaas toch weer zeven legsels tijdens werkzaamheden verloren gegaan. Gelukkig gebeurde dit vroeg in het broedseizoen waardoor deze broedparen nog de gelegenheid hadden een vervolglegsel uit te broeden.

Nam het aantal legsels van de scholekster sinds 2010 van acht af tot slechts drie in 2014, in 2015 is die dalende tendens enigszins doorbroken en is er één meer gevonden (figuur 3). Deze vier legsels waren waarschijnlijk van twee paren afkomstig, omdat het twee gepredeerde legsels en twee vervolglegsels betrof. Uiteindelijk is één met succes is uitgekomen (bijlage 1).

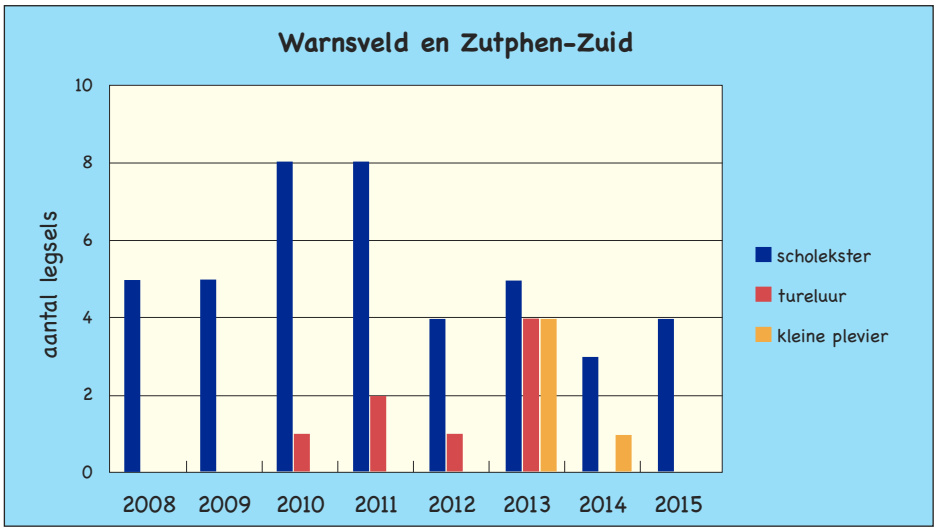

Figuur 3.
Het aantal gevonden legsels 2008 - 2015 van scholekster, tureluur en kleine plevier in het buitengebied van Warnsveld en Zutphen-Zuid.

Meer succes lijken de scholekster te hebben die op daken broeden. Sinds 2014 worden de broedgevallen genoteerd op bedrijfsgebouwen, scholen, woonhuizen en winkels in Zutphen en Warnsveld. In 2014 betrof het vier broedgevallen, in 2015 was dat op de zelfde locaties weer het geval, terwijl op een woonhuis een nieuw succesvol legsels is ontdekt (tenminste één pul vliegvlug). Van dit laatste broedgeval zijn mooie opname opgenomen in de jubileumfilm Vogels van Zutphen en omstreken.

IJsbaan en voormalig slibdepot

Op de ijsbaan (2 ha) en op het voormalige slibdepot (5 ha) broeden voor de regio bijzonder veel weidevogels. Daarom besteden we er apart aandacht aan. In sommige jaren zijn er nesten van tureluurs en zelfs van kleine plevieren gevonden. Helaas hebben deze soorten er in 2015 verstek laten gaan.

Op de ijsbaan hebben in 2015 de zeven paar kieviten in totaal 13 legsels - één meer dan in 2014 - geproduceerd. Daarvan zijn er negen uitgekomen. Eén nest is door regen van een dijkje gespoeld, één is gepredeerd en twee zijn verlaten (o.a. vermoedelijk door festiviteiten in het clubhuis van de ijsvereniging). Het aantal vliegvlugge pullen was dit jaar beduidend minder dan voorgaande jaren. Fons schrijft in zijn verslag hierover:

> De ijsbaan is altijd goed voor 20 tot 25 vliegvlugge pullen. Dit jaar hooguit 12 stuks waarvan er 6 geringd zijn. De oorzaak is het koude voorjaar en daardoor weinig insecten. Ook eierroof op de ijsbaan door bunzing en steenmarter heeft geleid tot minder pullen. Wat wel vreemd was dat niet het hele nest leeggeroofd werd, maar meestal waren 2 tot 3 eieren weg.

Het geringe aantal vliegvlugge kuikens was overigens niet alleen op de ijsbaan teleurstellend, ook elders deed dit probleem zich voor. Mogelijk dat door het koude weer gedurende de kuikenfase er weinig voedsel (insecten) voor de kuikens beschikbaar was, waardoor ze langer op zoek waren naar eten en zo meer risico liepen om door predatoren als buizerd en ooievaar gepakt te worden.

Broedden er in de jaren 2010 – 2012 één of twee paren tureluurs op de ijsbaan, nadat ze in 2013 naar het slibdepot waren uitgeweken (drie paar), keerden ze ook in 2015 niet terug naar de ijsbaan of het voormalige slibdepot, ondanks het weidevogelvriendelijke gebruik van beide percelen.

Om te voorkomen dat door een snelle grasgroei het voormalige slibdepot al vroeg in het voorjaar voor weidevogels onaantrekkelijk zou zijn en om de kruidenrijkdom te stimuleren, is met de gebruiker afgesproken dat hij het land in het voorjaar niet met kunstmest zou bemesten en dat hij het pas begin juni zou maaien. De vergoeding hiervoor was door de gemeente Zutphen beschikbaar gesteld.

Met spanning keken we dan ook uit of de weidevogels voor dit wat schrale graslandperceel zouden kiezen. Tot onze vreugde kwamen er tenminste vier kievitparen terug. Samen hebben die zeven legsels geproduceerd, waarvan er zes zijn uitgekomen. Bij het zevende nest is een van de ouders waarschijnlijk door een vos gedood. Eén stel broedde zo laat nog dat er begin juni omheen moest worden gemaaid.

In 2016 willen we weer de zelfde afspraken maken met de gebruiker en hopen we op de terugkomst van tureluurs en van veel kievitparen.

Foto 1. Laat in het broedseizoen lopen pinken op de ijsbaan te grazen. Een van de laatste bijna vliegvlugge kievitkuikens is gevangen om te ringen (inzet) (foto's Fons Roording).

Foto 2. Tureluur met pul (foto Ton Valk).

Tichelbeeksewaard en omgeving Hoveniersweg

Beheerafspraken

Net als in de voorgaande jaren heeft ook in 2015 de Gemeente Zutphen de vwg Zutphen e.o. geld ter beschikking gesteld voor vergoeding aan boeren voor het weidevogelbeheer op haar percelen in de Tichelbeeksewaard. Het beheer hield zoals gebruikelijk in dat de boeren konden kiezen tussen het op weidevogelrijke percelen laten staan van een 'graseiland' van 2500 m², of het hele perceel pas na 15 juni maaien. Natuurlijk moesten ze bij het maaien ook de nesten ontzien door er ruim omheen te maaien. In 2015 hebben drie boeren een contract met een 'graseiland' afgesloten, een vierde koos er weer voor om de drie vogelrijkste percelen pas na 15 juni te maaien.

Perceelgebruik

Het maaien van de graslanden in de Tichelbeeksewaard kende in 2015 een late start. De eerste (weidevogelarme) percelen werden pas in de eerste week van juni gemaaid. In de weken daarna volgde de rest, de laatste 8 ha pas half juli. Alle gevonden nesten waren weg voor het maaien, zodat er om geen enkel nest heen gemaaid hoefde te worden. Voor de weidevogels dus een gunstig gespreid maaiverloop.

Resultaten legsels Tichelbeeksewaard en Omgeving Hoveniersweg

Nam over de periode 2007-2013 het totale aantal legsels gestaag af, in 2015 heeft de trendbreuk van 2014 zich enigszins doorgezet en zijn er 24 legsels gevonden. Dit positieve aantal komt vooral voor rekening van de graspieper (8 legsels, 4 uitgekomen) en in mindere mate de rietgors (4 legsels, 3 uitgekomen). In totaal is 87 procent van de legsels uitgekomen, wat een hoog percentage is.
De enige verliesoorzaak was, voor zover bekend, predatie.

Scholekster en kievit. Wederom was het aantal legsels van scholekster gering (figuur 6). Alleen op een maïsperceel bij de Hoveniersweg is, net als in 2014, een nest van een scholekster gevonden. Helaas is het gepredeerd. Voor het derde jaar hebben er ook geen kieviten meer gebroed. Mogelijk dat er in de baltsperiode op de meest aantrekkelijke percelen in het zuiden te veel onrust is door de tegenwoordig tot diep in het broedseizoen verblijvende grote groepen rustende en foeragerende grauwe ganzen. In 2008 en 2009 zaten hier nog een tiental kievitparen, die wellicht toen minder gestoord werden door de al half maart vertrekkende kolganzen. Zie figuur 6

Grutto. Helaas heeft de in 2011 ingezette trend van toenemend aantal broedende grutto's zich in 2015 niet doorgezet (figuur 7). Mogelijk dat ook voor deze vogels de onrust door de vele ganzen te veel was. De legsels van twee broedparen zijn uitgekomen, het resultaat van het derde paar is onbekend. Tot half juni alarmeerde zeker één ouderpaar, daarna werd het stil. Het is dus twijfelachtig of er pullen vliegvlug zijn geworden.

Tureluur. Ook bij de tureluur zien we de positieve ontwikkeling van 2014 (9 legsels) niet terug. Het aantal broedparen bleef steken op drie. Tenminste twee daarvan hebben wel met succes gebroed. Ze verbleven met hun pullen tot eind juni op en rond de nog ongemaaide percelen.

Wulp. Het aantal wulpen is de laatste jaren vrij constant en schommelt rond de 2 à 3 paar in de Tichelbeeksewaard, terwijl er op Brummens grondgebied nog 1 à 2 paar worden waargenomen. In 2015 waren er in totaal vijf broedgevallen (waarvan 3 op Zutphens grondgebied). Deze soort handhaaft zich dus goed. Zie figuur 7

Graspieper, gele kwikstaart, rietgors en roodborsttapuit. Deze zangvogels onder de weidevogels broeden vooral op de percelen die pas na half juni worden gemaaid. Tijdens bezoeken aan die percelen zijn verschillende broedgevallen vastgesteld (alarmerend gedrag, aanvoer van voedsel) (figuur 8). Ten opzicht van voorgaande jaren heeft in 2015 de positieve trend van de graspieper zich doorgezet. Bij de gele kwikstaart daarentegen zien we sinds 2008 een dalend aantal. In 2015 is de soort zelfs niet meer als broedvogel vastgesteld. Hopelijk ontbreekt deze prachtige vogel in 2016 niet. De rietgors lijkt na een dieptepunt in 2012 en 2013 zich weer te herstellen. Bijzonder was de waarneming eind juni van jonge roodborsttapuiten in de ruige vegetatie van een greppel. Ze werden door de ouders gevoerd. Een succesvol broedgeval dus.

Patrijs en fazant zijn in 2015 niet waargenomen.

Eenden. Tijdens het broedseizoen zijn enkele paren van de krakeend en wilde eend gezien, terwijl half mei er een paartje slobeend aanwezig was. Nesten zijn niet gevonden.

Grauwe gans. Nieuwe is de grauwe gans als broedvogel in het gebied. In een smalle rietkraag aan de rand van een perceel is een nest gevonden. Onduidelijk is wat het broedresultaat was, daar later het nest niet meer is teruggevonden. Vermoedelijk zijn de eieren gepredeerd, mogelijk door een vos.

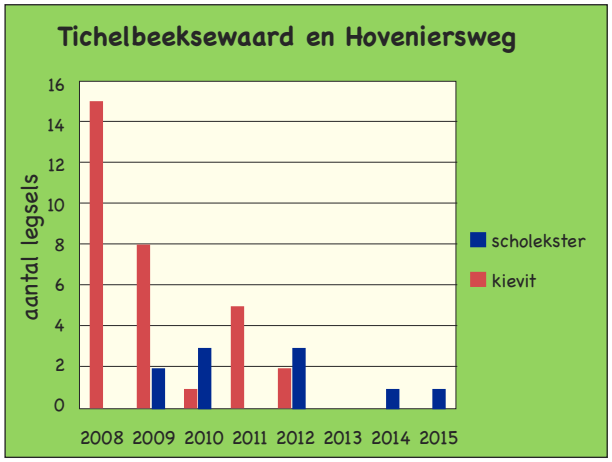

Figuur 6. Het verloop van het aantal kievits- en scholeksternesten in de Tichelbeeksewaard en Hoveniersweg sinds 2008.

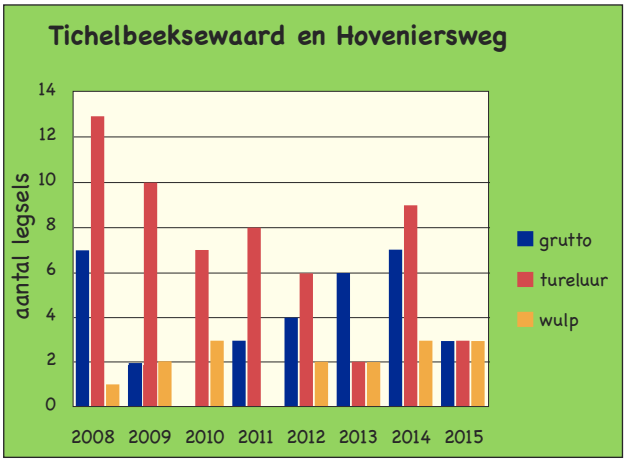

Figuur 7. Legsels van grutto, tureluur en wulp in de Tichelbeeksewaard sinds 2008.

	2015		
	gevonden	uit	niet uit
grutto	3	2	-
tureluur	3	2	-
scholekster	1	-	1
wulp	3	1	1
rietgors	4	3	-
gele kwikstaart	-	-	-
graspieper	8	4	-
roodborsttapuit	1	1	-
grauwe gans	1	-	-
totaal	24	13	2
percentage	nvt	87%	13%

Resultaten van de gevonden en/of gelokaliseerde legsels in de Tichelbeeksewaard en omgeving Hoveniersweg 2014 en 2015.

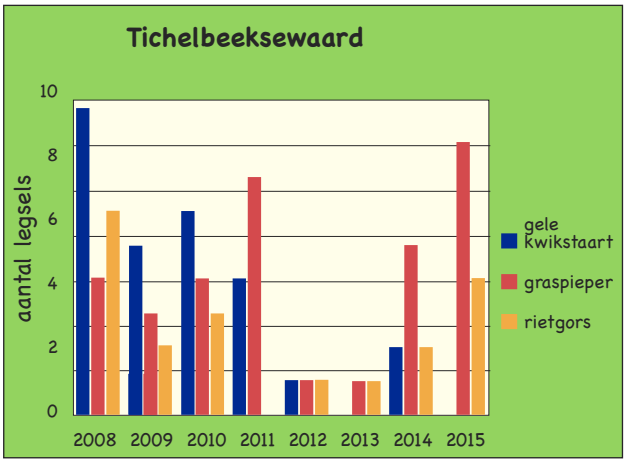

Figuur 8. Gevonden en/of gelokaliseerde legsels van gele kwikstaart, graspieper en rietgors in de Tichelbeeksewaard sinds 2008.

Tot slot

Mijn dank gaat uit naar Warner Jan de Wilde voor zijn inspanningen om de legsels in het zuidelijke deel van de Tichelbeeksewaard te lokaliseren en naar Jos en Fons Roording voor het beschikbaar stellen van hun weidevogelgegevens van het buitengebied van Warnsveld en Zutphen-Zuid. Natuurlijk dank ik de boeren voor de medewerking om de weidevogels rond Zutphen en Warnsveld te beschermen en ben ik de Gemeente Zutphen weer zeer erkentelijk voor de financiële bijdrage voor het belonen van de boeren voor het weidevogelbeheer op percelen van de gemeente Zutphen. Tot slot ben ik Ton Valk en Ab Winkelman zeer erkentelijk voor het ter beschikking stellen van de mooie foto's.

Met de huidige inspanningen om de weidevogels in de Tichelbeeksewaard te beschermen, hopen we kunnen te blijven genieten van het laatste weidevogelbolwerk in de omgeving van Zutphen met een weliswaar kleine, maar vrijwel complete weidevogelgemeenschap van soorten als grutto, tureluur, wulp, graspieper, gele kwikstaart en in sommige jaren de kwartelkoning en porseleinhoen.

Frans Parmentier
26 februari 2016

Foto 3. Mannetje roodborsttapuit (foto Ab Winkelman).

8 verslag excursiecommissie

Excursies 2015

In **februari** naar Reijerscamp bij Wolfheze om klapeksters te zien (gelukt!).
In **maart** struinden we over de Tongerense Hei en langs het Wisselse Veen (ook goed taart eten daar).
In **april** naar de weidevogels bij Eemnes. Het is wel treurig om zo ver te moeten om volop grutto's te kunnen horen...
Eind april gingen we een midweek naar Texel. Met de VWG waren we vaak op Schier, en twee keer op Ameland, maar nog nooit op Texel. We verbleven in de groepsaccommodatie "de Wonne" bij De Cocksdorp. We hadden de beschikking over drie zespersoons bungalows en een groepsruimte waar we konden eten en elkaar ontmoeten. Koken deden we zelf. Eveline zorgde voor de inkoop.
We zijn onder andere naar De Slufter, De Hooge Berg, Oude Schild, Dijkmanshuizen, Utopia, Waal en Burg en de Mokbaai geweest en zagen iets meer dan 100 soorten.
In **mei** bleven we dichter bij huis en bezochten de Empese en Tondense Hei.
In **juni** naar De Wieden.
In **september**, na de zomerstop, gingen we een dagje naar het Lauwersmeer (reuzensterns), hadden we 3 **oktober** Eurobirdwatch op de trektelpost en een week later, 10 oktober, bezochten we de Duurse Waarden (ijsvogels, wolken puttertjes en een slechtvalk die voor onze ogen een vogeltje sloeg).
In **november** was het ijd voor de Oostvaardersplassen.
In **december** was de laatste excursie van 2015. Deze ging naar de Loenermark.

De excursies werden geleid door Adri Mulder, Remke van Rijswijk, Ans Houweling en Eveline Vinke.

alle foto's zijn genomen op Texel:
Vliegende kluut, Fons, Carin, Ans en Eveline bij Utopia, blauwborst, tapuit, waterspreeuw en graspieper

9 ganzen en zwanen rechtbankprocedure

Gelderland schiet te veel ganzen af

De Vogelwerkgroep voerde in 2015 een rechtbankprocedure tegen het besluit van de provincie Gelderland inzake het verlenen van goedkeuring voor het afschieten van Kolgans, Brandgans en Grauwe gans, op aanvraag van de Faunabeheereenheid Gelderland.
In oktober 2014 heeft Gedeputeerde Staten van Gelderland toestemming verleend aan de Faunabeheereenheid Gelderland om op basis van het Faunabeheerplan Ganzen 2014-2019 Gelderland gedurende 5 jaar zomer- en winterganzen af te schieten. Alleen aan grauwe ganzen worden er in deze periode ruim 126.000 stuks afgeschoten. Daarnaast worden er ook nog eens duizenden kol- en brandganzen afgeschoten. Met als doel de populatiestand te verkleinen wil de provincie voor de grauwe gans naar een kleine 29.000 stuks in 2019. Het afschieten van winterganzen zou worden afgebouwd.

De verleende ontheffing is gebaseerd op basis van artikel 68 van de Flora en Faunawet ter voorkoming van belangrijke schade aan vooral gewassen. Hier in Gelderland veelal aan blijvend grasland. Aan de verleende ontheffing aan FBE (de jagers) zijn voorwaarden verbonden.
De Vogelwerkgroep heeft aangegeven dat de ontheffing te ver gaat. Ook berusten de cijfers van tellingen dikwijls niet op juistheid. In het helaas vervallen Ganzenakkoord van de G7/G19 van april 2013, waarover alle provincies het eens waren, is blijvend grasland niet als kwetsbaar gewas aangemerkt. Ook zou er niet op trekganzen worden geschoten. Immers, hiervoor hebben de provincies een internationale verantwoordelijkheid. Er was een wezenlijke verschillende benadering van zomer- en winterganzen. Schade wordt vergoed via het Faunafonds. Ook dient eventuele bestrijding afgestemd te worden met de andere provincies. Dat gebeurt nu niet. Ganzen vliegen natuurlijk door heel Nederland en stoppen niet bij de provinciegrens. Iedere provincie mag thans zijn eigen beleid voeren. Gelderland schiet teveel ganzen af. Gedeputeerde van Dijk geeft in woorden aan dicht bij het G7 akkoord te willen blijven maar doet dat niet. Het beleid hoort gebaseerd te zijn op het voorkomen van schade. Door verjagen zonder afschot en het bestemmen van voldoende grote rustgebieden voor ganzen.
Het door G.S. ingestelde ganzenafstemmingskader (GAK) geeft adviezen die niet openbaar of

nietszeggend zijn. In de Kadernota Faunabeleid van augustus 2012 was nog aangegeven dat Gelderland de afspraken uit het landelijk akkoord zou volgen.
Ten aanzien van de te gebruiken middelen is door ons aangegeven dat het gebruik van CO2 gas in strijd is met de wet. Faunabescherming Nederland voerde nog aan dat het gebruik maken van een vangkraal om grauwe ganzen te vangen en te doden middels cervicale dislocatie (nekbreking of omdraaiing) en CO2 verboden is.

Omdat de betreffende ganzen beschermde inheemse vogels zijn mag er niet zonder ontheffing op geschoten worden. Ook de Vogelrichtlijn is van toepassing.
De Vogelwerkgroep Zutphen e.o. heeft, na een zienswijze zonder resultaat aan de provincie te hebben gericht, beroep ingesteld bij de Rechtbank in Arnhem. Eind juni 2015 is er een uitspraak gekomen waarbij de Vogelwerkgroep gedeeltelijk in het gelijk is gesteld.
In de beslissing is ons beroep gegrond verklaard voor het gebruiken van een vangkraal en cervicale dislocatie en CO2 gas. Helaas is inmiddels, door Europese besluitvorming, het gebruik van CO2 gas toch weer toegestaan. De Faunabeheereenheid zegt het niet te zullen gebruiken. Het nek breken is stilgelegd.

De rechter acht de populatiereducerende maatregelen voor grauwe ganzen gerechtvaardigd, vanwege een oorzakelijk verband tussen het aantal grauwe ganzen en de aangetoonde schade. Wel merkt de rechtbank op dat de in het verleden toe gepaste maatregelen niet effectief zijn gebleken. Ook volgt de rechtbank niet dat afschot zal leiden tot vermindering van de populatie. Gewezen wordt op het vastgestelde normbedrag door de provincie dat er minimaal € 250,- schade is per WBE en soort. Dat rechtvaardigt om te kunnen schieten. Het bestuursorgaan komt "een zekere beoordelingsruimte toe". De rechtbank acht uit de jurisprudentie dat het Faunabeheerplan voldoende onderbouwd is. De wenselijkheid om af te stemmen met andere provincies is onvoldoende aannemelijk gemaakt.

De conclusie is dat wij nog beter onze bezwaren zullen moeten onderbouwen. Er is nog veel baanbrekend werk te doen om de provincie Gelderland een beter natuurbeleid te laten voeren.

Hans Grotenhuis
jg.grotenhuis@kpnmail.nl

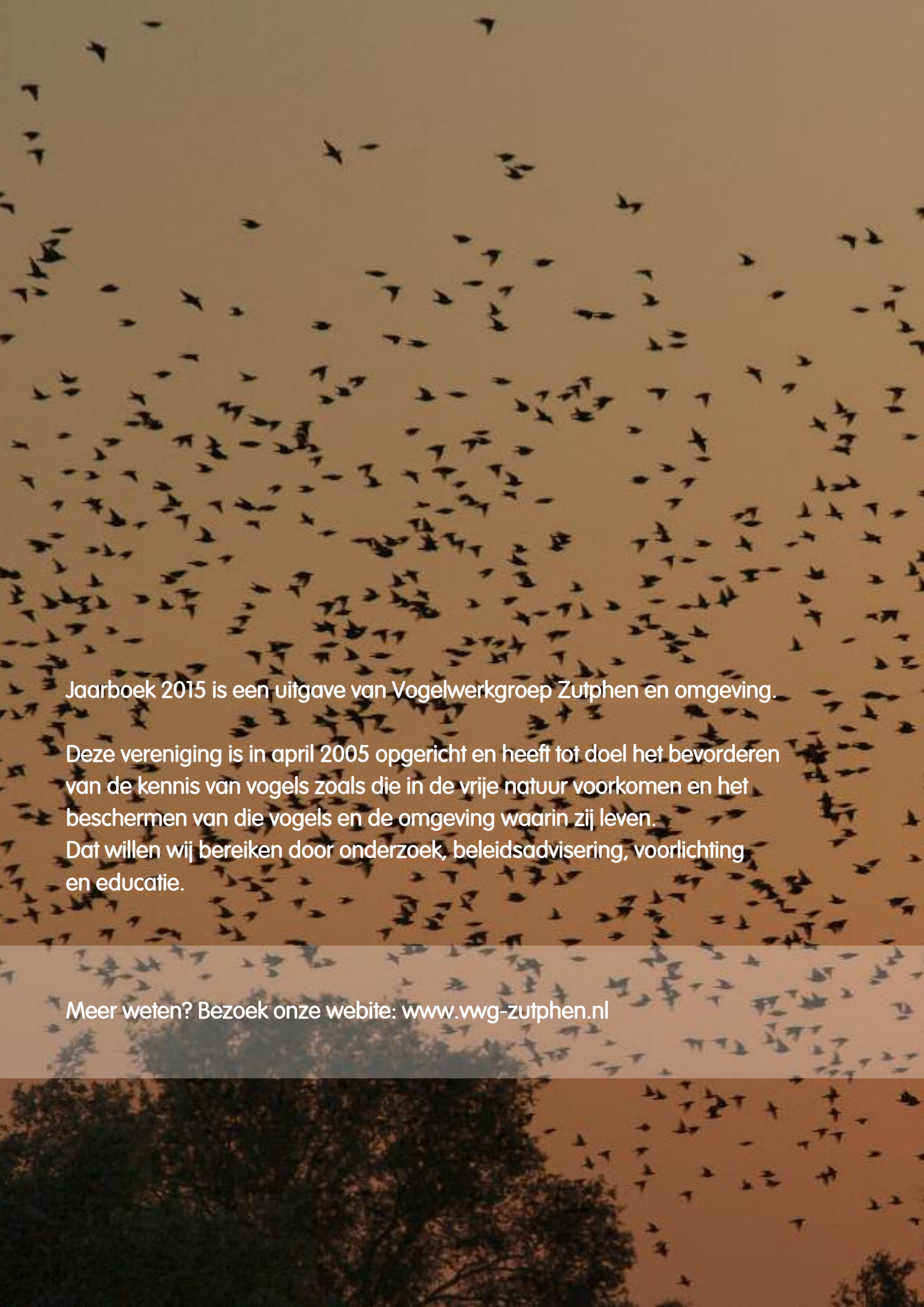

Jaarboek 2015 is een uitgave van Vogelwerkgroep Zutphen en omgeving.

Deze vereniging is in april 2005 opgericht en heeft tot doel het bevorderen van de kennis van vogels zoals die in de vrije natuur voorkomen en het beschermen van die vogels en de omgeving waarin zij leven.
Dat willen wij bereiken door onderzoek, beleidsadvisering, voorlichting en educatie.

Meer weten? Bezoek onze webite: www.vwg-zutphen.nl